

Дослідження практичної підготовки вчителя технологій у закладі вищої освіти з використанням засобів штучного інтелекту (ШІ) свідчить про значний потенціал ШІ для модернізації навчального процесу. Інтеграція штучного інтелекту в освітній процес дозволяє підвищити ефективність навчання, персоналізувати підхід до кожного студента та створює унікальні можливості для розвитку креативності та інноваційного мислення. Практична підготовка вчителів технологій за допомогою штучного інтелекту допоможе забезпечити їх необхідними знаннями та навичками для впровадження сучасних технологій в освітньому процесі, що сприятиме підготовці студентів до вимог сучасного світу та розвитку цифрового суспільства.

Література

1. Biliakovych, Liana, Derman, Lilia, Oborska, Svitlana, Naumenko, Oksana and Vovk, Alina. "Genesis, Features and Prospects for the Development of Digital Fashion" Preservation, Digital Technology & Culture, 2024. <https://doi.org/10.1515/pdte-2023-0043>
2. Derman L.M., Tkach H.L. ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DESIGN OF THE 21st CENTURY: ETHICAL, PHILOSOPHICAL ASPECTS Cultural and artistic practices: world and Ukrainian context: Scientific monograph. Riga, Latvia :“Baltija Publishing”, 2023. С. 622p. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-322-4-7>
3. Дерман Л.М. Діджитал технології у дизайні: етичні, екологічні та економічні аспекти // Scientific and pedagogical internship "Experience of teaching disciplines in the field of culture and art in Ukraine and EU countries: traditions and new approaches": internship proceedings, June 21-July 31, 2021. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", С 26-29.

ОРІЄНТИРИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОСТІ ШКОЛИ

Ярослав Дімнич, Валентина Харламенко

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Київ, Україна

Анотація: розкриваються поняття технологічної освіти, профільного технологічного навчання, трудової підготовки учнів/учениць, структурування змістового наповнення технологічної освіти, технологічної компетентності; дається характеристика змістовних ліній технологічної освіти, розкриваються завдання профільного технологічного навчання.

Ключові слова: технологічна освіта, профільне технологічне навчання, трудова підготовка учнів/учениць, структурування змістового наповнення технологічної освіти, технологічна компетентність; змістовні лінії технологічної освіти.

Сучасний світ надзвичайно технологічний, що є викликом створення необхідних умов для ґрунтовного оволодіння учнями/ученицями життєво необхідними політехнічними знаннями, уміннями та навичками.

Загальноосвітня школа України має здійснити прорив до якісно нової освіти всіх здобувачів освіти шкільного віку. Це вимагає пріоритетної уваги до навчального змісту й методик, які формують світогляд, ціннісні орієнтації, уміння самостійно вчитися, критично мислити, користуватись гаджетами, здатність до самопізнання й самореалізації особистості у різних видах творчої діяльності, вміння й навички, що необхідні для життєвого та професійного вибору [2].

Важливою умовою прориву до якісної освіти – є профільна школа. Одним із спрямувань профільної середньої освіти є профільне навчання, що поєднує в собі зміст освіти, визначеним стандартом профільної середньої освіти, та поглибленого вивчення окремих предметів з урахуванням здібностей та освітніх потреб здобувачів освіти з орієнтацією на продовження навчання на вищих рівнях освіти. Профільне навчання визначається стандартом профільної середньої освіти з урахуванням здібностей і потреб учнів[1].

Умови переходу на профільне технологічне навчання потребують розробки та експериментальної апробації інноваційної моделі старшої

профільної школи, як автономної й водночас відкритої (мережевої) освітньої організації.

Стратегічна функція завершального етапу здобуття середньої освіти полягає в наданні можливості здобувачам освіти задовільнити свої освітні потреби залежно від подальших життєвих планів — продовження навчання чи здобуття професії. Тому профільна середня освіта повинна ґрунтуватися на засадах глибокої індивідуалізації та диференціації навчання, урахуванні потреб і інтересів учнів, їхніх здібностей і життєвих намірів самореалізації [2].

Трудова підготовка у 12-річній школі повинна забезпечувати ознайомлення учнів із основами сучасного виробництва, основними технологічними процесами, основами технічної творчості, сільськогосподарського дослідництва, дизайну, декоративно-ужиткового мистецтва; набуття навичок роботи знаряддями праці різних рівнів досконалості (від ручних до автоматизованих, в т. ч. комп'ютерною технікою); формування технолого-конструкторських, економічних, екологічних знань і вмінь. Вона сприяє професійному самовизначенню школярів, формуванню в них якостей, необхідних для трудової діяльності в різних сферах виробництва, обслуговування, побуті і подальшого їх навчання та професійного удосконалення [4]. Усе це передбачено технологічною освітньою галуззю через реалізацію на уроках технологій модельних програм.

Інваріантна складова навчання навчального плану забезпечує єдність освітнього простору, визначаючи зміст загальнокультурної, загальнонаукової й технологічної (трудової) підготовки всіх учнів/учениць, прилучення їх до загальнолюдських і національних цінностей [2], а отже дозволяє вводити курси за вибором, що допомагає реалізації профільного навчання.

Традиційно технологічна освіта учнів/учениць здійснюється впродовж усього навчання. У загальному зміст технологічної освіти передбачає оволодіння учнями системою технологічних знань, умінь і навичок їх творчого застосування в практичній діяльності, виховання технологічно важливих якостей особистості [3], через структурування змістового наповнення

технологічної освіти на основі змістових ліній: 1) людина в технічному середовищі; 2) технологічна діяльність людини; 3) соціально професійне орієнтування людини на ринку праці; 4) графічна культура людини; 5) людина й інформаційна діяльність; 6) проектна діяльність людини в сфері матеріальної культури. Отож, саме старша профільна школа має усі можливості для забезпечення поглибленого рівня технологічної освіти, який передбачає ґрунтовне оволодіння знаннями про закономірності проектної, техніко-технологічної та побутової діяльності, опираючись на знання з основ наук на рівні загальнонавчальних закономірностей; розширене ознайомлення з ринком професій, що відповідає індивідуальним можливостям учня/учениці; формування в учнів/учениць здатності мобілізувати свої потенційні творчі можливості в різних видах діяльності. Технологічна освіта учнів/учениць здійснюється у відповідності до обраного ними профілю.

Концепцією профільного навчання, передбачено впровадження як профільного навчання в старшій школі, так і допрофільної підготовки, яка здійснюється з метою профільної орієнтації учнів. Профільна школа, найповніше може зреалізувати особистісно орієнтоване навчання, значно розширити можливості учня/учениці в створенні власної освітньої траєкторії, формує сприятливі умови для врахування індивідуальних особливостей, інтересів і потреб учнів, для орієнтації їх на той, чи інший вид майбутньої професійної діяльності.

Саме тому, основними завданнями профільного технологічного навчання є: створення умов для врахування й розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, нахилів, здібностей та потреб учнів/учениць старшої школи в процесі загальноосвітньої підготовки; виховання в учнів/учениць гідного відношення до праці, забезпечення умов для життєвого й професійного самовизначення, формування готовності до свідомого вибору й оволодіння майбутньою професією; формування соціальної, комунікативної, інформаційної, технічної, технологічної компетенції учнів/учениць і

спрямувати їх до самовизначеності; забезпечення наступності зв'язків між допрофільністю та профільністю освіти.

Основним критерієм рівня технологічної освіченості учня/учениці у рамках профільної школи є технологічна компетентність. Технологічна компетентність – це здатність особистості успішно здійснювати предметно-перетворювальну діяльність для вирішення професійних або навчальних завдань. Ця компетентність забезпечить випускнику Нової української школи можливість не лише особистої реалізації, розвитку та працевлаштування, а й просування у професійній кар'єрі та життєвого успіху в цілому.

Отже, реалізація технологічної освіти в рамках профільного навчання дає можливість учню/учениці набути компетентностей предметно-перетворювальної діяльності, що в свою чергу забезпечить конкурентноспроможність на ринку праці та спрямування зусиль на зміну об'єктивної реальності через розбудову економіки держави.

Література

1. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Кремень В. Г., Топузов О. М., Ляшенко, О. І., Мальований Ю. І., Засекіна Т. М. Профільна середня освіта: концептуальні засади для нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2023. № 5(2). URL : <https://doi.org/10.37472/v.naes>.
3. Кушнірук Т. Технологічна освіта та інноваційні технології в трудовому навчанні. Кам'янець Подільський, 2017. 57 с.
4. Про Концепцію загальної середньої освіти (12-річна школа) : постанова Колегії Міністерства освіти і науки України, Президії Академії педагогічних наук України (12/5-2). URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v_5-2290-01